

Suurkilpailuvoittajien nuoruus

Suomenhevosten merkittävimmät suurkilpailut lienevät Kriterium, Derby, Villimiehen tammakilpailu, Suurmestaruus, Suur-Hollola –ajo sekä Kuninkuus- ja Kuningatar –kisa. Niiden voittajat muistetaan – ovathan kyseiset hevoset rodun kermaa!

Onko olemassa asioita, jotka yhdistävät kaikkia suurkilpailusankareita? Tällä kerralla unohdetaan suvut ja yritetään kurkistaa menestyneiden hevosten nuoruuden päiviin tämänvuotisen Suomenhevonen 2011 -lehden pääteeman mukaisesti.

Oheisesta taulukosta löytyvät tiedot eri suurkilpailuiden voittajien keskimääräisistä syntymäpäivämäärästä, suoritetuista opetus- ja koelähdöistä sekä ensimmäisen varsinaisen startin suorittamisajankohdasta sekä ko. startin keskimääräisestä kilometriajasta.

TUTKIMUKSEN KOHTEENA OLLIET HEVOSET

Tämän tutkimuksen kohteena olivat kyseisten suurkilpailuiden kymmenen viimeisintä voittajaa – eli siis seuraavat hevoset:

KRITERIUM:

Tas Onnekas, Bokalle, Jonkkari, Pauskeri, Poken Poika, Cordiitta, Leevi Dahlia, I.P. Vipotiina, Tutuuri ja Vinkein.

DERBY:

Pihlajan Aaroni, Linkori, Valtraus, Calle Dahlia, Frans, Art-ture, I.P. Vipotiina, Villiari, Suikun Sisu ja Totemi Rok.

VILLIMIEHEN TAMMAKILPAILU:

Noriko, Helmin Roosa, Maipin Inka, Larabee, Jovenna, Lisbeth, Namskin Virra, B. Helmiina, Vinkein ja Turon Palma.

SUURMESTARUUUS:

Saran Salama, I.P. Vipotiina, Aurus, Tutuuri, Villiari, Apassi, Sinkun Vinkku, Viesker, Cameron ja Matukka.

SUUR-HOLLOLA:

Pihlajan Aaroni, Hullumies, Aurus, Saran Salama, Viesker, Santeri Dahlia, Tino, Kihin Hiski, Rikhart ja Pette.

KUNINGAS:

A.T. Eko, Patrikin Muisto, Saran Salama, Santeri Dahlia, Apassi, Viesker, Rikhart, Pette, Ponseri ja Patrik.

KUNINGATAR:

I.P. Vipotiina, Velin Vinke, B. Helmiina, Milia, V.H. Suvitar, Turotuuli, I.P. Sukkula, Uja, Vintar ja Luiskeri.

Kriteeriumvoittajat ovat "myöhäissyntyisempiä"

Aluksi palataan ajassa taaksepäin aina suurkilpailuvoittajien syntymähetkeen saakka! Jokaisen sankarin syntymäpäivä on numeroitu kyseisen syntymävuoden tammikuun 1. päivästä lähtien. Näin saatujen syntymäpäivien järjestyslukujen perusteella on laskeutu jokaisen suurkilpailun sankarien keskimääräinen syntymäpäivä – tämä päivämäärä löytyy sitten taulukosta toisesta pystysarakkeesta. Syntymäpäivensä perusteella ensimmäisenä (omana syntymävuonnaan) syntyi derbyvoittaja Totemi Rok, joka näki päivänvalon 28. maaliskuuta. Kyseinen päivämäärä oli Totemi Rokin syntymävuonna (1996) vuoden 88. päivä. Viimeisenä syntyi kriteeriumvoittaja Cordiitta elokuun 1. päivänä (vuoden 2001 päivä numero 213).

Taulukosta voidaan todeta yllättäen, että kriteeriumvoittajat ovat syntyneet viimeisinä, onhan kymmenen viimeisimmän kriteeriumvoittajan keskimääräinen syntymäpäivä kesäkuun 15. päivä. Eikö asia kuitenkin ole niin, että juuri kriteeriumvoitto vaatii sitä kuuluisaa varhaiskypsyyttä? Siinä vaiheessa kun kriteeriumvoittajat keksimäärin syntyivät, olivat Villimiehen tammakilpailun voittajat jo yli kolme viikkoa vanhoja, sillä niiden keskimääräinen syntymäpäivä oli 21. toukokuuta.

Päätelmä on tietenkin selvä: ainakin suomenhevოსvarsa voi syntyä melkein mihin aikaan vuodesta tahansa, eikä asialla ole suurta vaikutusta kyseisen hevosen kilpailu-uraan. Maaliskuussa syntyneellä varsalla ei ole siis etulyöntiasemaa heinäkuussa syntyneeseen nähden!

"Aikainen lintu madon nappaa"

Mutta ensimmäinen asia, joka antaa selvästi hevoselle etua muihin samanikäisiin nähden on se, että suurkilpailuvoittajien valmennus on aloitettu aikaisin! Tämän voi päätellä siitä, että Villimiehen tammakilpailun ja kuningatarkilpailun voittajia lukuun ottamatta

kaikkien muiden suurkilpailuiden KAIKKI voittajat ovat suorittaneet opetuslähdön. Tämä siinä mielessä varauksella, että opetuslähdöjähän on ajettu vasta vuodesta 2001 lähtien, jolloin moni nyt tutkittavana olevista hevosista oli jo ohittanut opetuslähdöjän.

Tuo pieni varaus asian tiimoilta karisee kuitenkin, kun tutkii suurkilpailuvoittajien koestarttiin tuloa 3- ja 4-vuotiaina. Kriteeriumvoittajista peräti 90% suoritti hyväksytyin koelähdön jo 3-vuotiaana ja esimerkiksi ravikuninkaistakin 60%, vaikka suurin osa niistä ei pääsytäkään nauttimaan vielä 3-vuotiaana opetuslähdöjärjestelmän "ohjauksesta".

Vähiten 3-vuotiaana hyväksytyjä koelähtöjä oli ravikuningattarilla (20%). Jos tähän lisätään kuitenkin, että 4-vuotiskauden loppuun mennessä kuningattarista koestarttiin oli juossut hyväksytyksi 60% (= 3-v. 20% + 4-v. 40%) voidaan todeta, että suurkilpailuvoittajien treenilenkit on aloitettu varhain – siitähän kaikki lienevät samaa mieltä, että hevosta ei voida pelkän karsinassa ja juoksutarhassa seisoskelun jälkeen tuoda opetus- tai koelähtöön! Lisäksi pitää muistaa, että vaikka lähes kaikki suurkilpailuvoittajat (91,9%) ovat suorittaneet opetuslähdön, kaikista hevosista kuitenkin läheskään kaikki eivät sitä suorita. Samoin asia on koelähtöjenkin kanssa: suurkilpailuvoittajista lähes kaikki (94,3%) suorittavat koelähdön viimeistään 4-vuotiaana, mutta kaikkia hevosia tutkittaessa asia ei ole näin.

Kun on kauhalla annettu...

Toinen hyvälle hevoselle etua antava asia näkynee kahdesta viimeisestä pystysarakkeesta. Suurkilpailuvoittajista jälleen lähes 100 prosenttia (91,4%) starttasi viimeistään 4-vuotiaana. Poik-

keuksena ovat kuningattaret, joista jopa 40% starttasi ensimmäisen kerran vasta 4-vuotiskauden jälkeen. Tämä selittää allekirjoittaneen mielestä ainakin yhden totuutena esitetyn asian: ravikuningattarien hyvää periyttämiskykyä on epäilty. Mielestäni tämä on vain osatotuus. Osa ravikuningattarista eivät mielestäni todellisuudessa edes olleet erityisen lahjakkaita – ne vain kestivät vuosikausien kovaa treeniä ja kehittyivät sen ansiosta kuningattariksi. Kun nämä lahjoiltaan sitten suhteellisen tavalliset tammot varsoivat pitkän ja uuvuttavan kilpailu-uran jälkeen, jälkeläistö jäi vain keskivertoon. Periyttäjinä parhaat olivat usein itse lahjakkaita yksilöitä, jotka eivät kuitenkaan "liiallisen" vauhtinsa ja ehkä joidenkin rakenneheikkouksien vuoksi saavuttaneet koskaan kuningattaren titteliä. Nämä tammot siirrettiin sitten nuorina siitokseen sillä seurauksella, että jälkeläisnäytöt olivat vakuuttavia. Toki kuningattaristakin löytyy huippuperiyttäjiä, mutta ne olivat usein itse jo nuorina kyvykkäitä – vai mitä mieltä olette esimerkiksi Totinasta, Vipusta tai vaikkapa Vekkuliinasta, joka olisi ilman liian aikaista kuolemaansa jättänyt huippujälkeläisenkin tähtijuoksijajälkeläistensä lisäksi!

Viimeisessä pystysarakkeessa on suurkilpailuvoittajien keskimääräiset kilometriajat niiden ensimmäisessä startissa. Hylkäykseen päättyneet (3 kpl) ensistartit on jätetty huomiotta. Tuloksista nähdään mielestäni kak-

si asiaa. Ensinnäkin suurkilpailuvoittajat ovat menneet lujaa ensimmäisessä startissaan. Jos otetaan huomioon, että esimerkiksi kymmenen viimeistä Suur-Hollolan voittajaa juoksivat ensimmäisessä startissaan keskimäärin kilometriajan 1.36,9, voidaan sanoa, että kyseiset hevoset olivat paitsi hyvin valmennettuja, myös ilmeisen lahjakkaita – kehittyihän niistä suurkilpailuvoittajia vielä nuoruusvuosiensa jälkeenkin! Toiseksi, keskimääräisistä kilometriajoista havaitaan myös se, että nykypäivänä aloittelevan hevosen pitää mennä ensimmäisistä starteistaan lähtien kovempaa kuin aikaisemmin. Koska tässä tutkimuksessa vertailaan eri suurkilpailuiden kymmentä viimeistä voittajaa, esimerkiksi ravikuninkaiden joukkoon on otettu sellaiset historian suurnimet kuin Patrik ja Ponseri, jotka aloittivat kilpailu-uransa jo 80-luvun puolivälissä. Niiden uran ensistartit sujuivat 47,0a- (Patrik) ja 46,3- (Ponseri) ajoilla.

Kun siis on kauhalla annettu, kauhalla voidaan myös ammentaa. Valitettavasti asia on vain niin, että tämä viimeinen pohdittu asia (hevosen lahjakkuus/lahjattomuus) selviää valmentajalle usein lopullisesti melko myöhään – sitä ennen hevosta on kuitenkin syytä valmentaa!

Marko Vuolukka

suurkilpailu	syntymäpäivä (ka.)	OL %	KL % 3v-4v-5v	1. startti % 3v-4v-5v	ens. startti aika (ka.)
KRITERIUM	15.6.	100 (9/9)	90-10-0	60-40-0	1.36,2
DERBY	1.6.	100 (8/8)	80-20-0	40-60-0	1.37,9
VILLIMIEHEN TK.	21.5.	75 (6/8)	60-40-0	30-60-10	1.37,9
SUURMESTARUUS	13.6.	100 (4/4)	60-40-0	40-60-0	1.38,2
SUUR-HOLLOLA	4.6.	100 (3/3)	60-40-0	30-60-10	1.36,9
KUNINGAS	25.5.	100 (2/2)	60-40-0	30-70-0	1.41,7
KUNINGATAR	29.5.	67 (2/3)	20-40-40	10-50-40	1.40,4
Yhteensä	2.6.	91,9 (34/37)	61,4-32,9- 5,7	34,3-57,1-8,6	1.38,4